

SVERIGES EKO KOMMUNER

Uttalande från Sveriges Ekokommuner i samband med årskonferens på Smögen 28 maj 2026

Sveriges Ekokommuner¹ lyfter en oroande systemfråga i omställningen till cirkulära flöden: hanteringen av fiskeredskap och marint avfall hamnar i dag delvis mellan olika ansvarssystem, vilket skapar otydlighet kring ansvarsfördelning, finansiering och genomförande.

Konsekvensen blir att kostnader och praktiskt ansvar i hög grad riskerar att falla på enskilda kommuner och lokala aktörer, samtidigt som de nationella systemen ännu inte fullt ut stödjer hela kedjan från insamling till sortering, behandling och materialåtervinning.

Ett utökat producentansvar för plastinnehållande fiskeredskap har införts och är under genomförande. Producenter ska finansiera och organisera insamling och behandling, medan kommuner ansvarar för bland annat insamling, transporter från hamnar och rapportering. Detta är ett viktigt steg, men systemet är ännu inte fullt utbyggt.

Betydande avfallsflöden saknar fortfarande långsiktiga lösningar, exempelvis förlorade fiskeredskap, marint avfall från strandstädning och andra flöden som inte omfattas av nuvarande finansiering. Samtidigt behöver stora historiska volymer hanteras inom de nya systemen, trots att de saknar tydlig koppling till dagens producenter. SEKOM ser ett tydligt glapp i systemet:

- Producentansvaret omfattar inte hela problembilden.
- Kommuner har ansvar i praktiken, men saknar fullt ut säkerställd finansiering.
- Historiska volymer, spökfiske och ilandflutet avfall skapar en otydlig ansvarssituation.

Samtidigt finns fungerande exempel. I Sotenäs har en modell utvecklats där samverkan, kompetens och infrastruktur möjliggör cirkulär hantering av fiskeredskap. Den visar att omställningen är möjlig, men kräver långsiktiga och förutsägbara förutsättningar.

SEKOM framhåller behovet av:

- Långsiktig och förutsägbar finansiering.
- Tydlig ansvarsfördelning mellan stat, producenter och kommuner.
- Ett systemperspektiv som inkluderar historiska volymer och marint avfall.
- Praktiska lösningar som fungerar även i kustkommuner med stora befintliga volymer.

Frågan är nationell. Fiskeredskap används i hela landet och påverkan följer vattenvägar och akvatiska ekosystem över kommun- och regionsgränser. Även om kustkommuner ofta hanterar konsekvenserna först, krävs samordnade nationella lösningar och långsiktiga system för insamling, behandling och cirkulär hantering.

För att nå målen om minskad marin nedskräpning och ökad cirkularitet krävs en styrning som omfattar hela problembilden och möjliggör hantering av både nya och historiska avfallsflöden.

För mer information kontakta:

- Kjell Bergkvist, ordförande för Sveriges Ekokommuner (SEKOM),
060-19 15 19, kjell.bergkvist@sundsvall.se
- Kenneth Gyllensting, samordnare för Sveriges Ekokommuner (SEKOM),
0455-30 32 83, kansliet@sekom.se

- 1) Sveriges Ekokommuner består av kommuner som valt att ta ett aktivt ansvar för omställningen till ett hållbart samhälle. Vårt arbete utgår från vetenskapligt förankrade hållbarhetsprinciper och ett systemperspektiv där ekologiska ramar, social hållbarhet och långsiktig resiliens vägs samman, se mer på www.sekom.se.